

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE SENDİKACILIK HAREKETİNİ KÜÇÜMSEMİYİN

Aydınlık Dergisi, 9 Eylül 1995

Yıldırım Koç

Geçenlerde uluslararası işkolu federasyonlarından birinin Genel Sekreteri ve diğer ülkelerden üç yabancı sendikacı Türkiye'ye geldi. Bu uluslararası örgütün Türkiye'deki üyesi 9 işçi ve kamu çalışanı sendikasının temsilcileriyle bir toplantı yapıldı. Bu toplantının sonunda söz alan bir kişi, az gelişmiş ülkelerde sendikacılık hareketinin geri olduğunu, gelişmiş ülkelerin sendikalarından öğrenilecek çok şeyimiz bulunduğunu söyledi.

Bu tavır beni çok rahatsız ediyor. Bu tavrı, tarihsel perspektiften yoksunluğa, uluslararası sendikacılık hareketi konusundaki bilgisizliğe ve bir ölçüde de, bir aşağılık kompleksine bağlıyorum.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi günümüzde dünya işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin en ön saflarında yer almaktadır.

Sendikacılık hareketinin kaynağı Avrupa'dır. Ancak Avrupa'da günümüz sendikacılığına damgasını vuran özellikler, İkinci Dünya Savaşı'ndan 1970'li yıllara kadar süren ekonomik büyüme, Soğuk Savaş ve düşük oranlı işsizlik koşullarında biçimlenmiştir. Ayrıca, Avrupa dışındaki ülkeleri sömüren Avrupa tekeli sermayesinin bu sömürünün kırıntılarını Avrupa işçilerinin bir bölümüne aktarmış olması da, bu bölgedeki işçi sınıfı ve sendikacılık hareketini olumsuz biçimde etkilemiştir.

Buna karşılık, bir dönem ulusal kurtuluş savaşlarıyla dünya gündemine giren az gelişmiş ülkeler, günümüzde değişen uluslararası işbölümü ve sermayenin denetimindeki küreselleşme sonucunda, ucuz işgücü kaynağı olarak önemini artırmıştır. Bu ülkelerde, özellikle son 10 yıldır, işçi sınıfı hareketi, nicel ve nitel olarak güçlenmektedir. Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi de bu süreçte etkin bir yer almaktadır. Örneğin, kamu çalışanlarının Türkiye'deki hareketlenmesi istisnai bir olay değildir. 1980'li yıllarda az gelişmiş ülkelere dayatılan istikrar programları, birçok ülkede daha kamu çalışanlarının militan bir mücadele içine girmesine yol açmıştır.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi, tüm eksiklik ve hatalarına karşın, son 6-7 yıldır önemli mevziler kazanmıştır. Sendikal mücadele ücretle sınırlı değildir; ancak sendikal mücadelenin başarılarının göstergelerinden biri ücret düzeyindeki gelişmelerdir. Birçok endüstrileşmiş ülkede ekonomik bunalım koşullarında gerçek ücretler sürekli olarak gerilerken, Türkiye'de 1989-1993 döneminde önemli artışlar sağlanmıştır.

Uluslararası Taşımacılık İşçileri Federasyonu'ndan bir sendikacı Ağustos ayının ilk haftasını Türkiye'de geçirdi. TÜMTİS'in İstanbul ve İzmir'deki mücadelesini izledi, 5 Ağustos Emeğe Saygı mitingine katıldı. Ayrılırken, "hayatımda unutamayacağım bir hafta geçirdim" dedi. Avrupalılar bu tür sözleri nezaket olsun diye söylemezler. Kendi ülkesinde önemli grevleri örgütleyen ve yöneten bu sendikacı arkadaşımızın değerlendirmeleri gerçekten önemlidir.

Eksikliklerimizi ve hatalarımızı görelim; tartışalım; aşmaya çalışalım. Bu doğru bir tavır. Ancak, bunu yaparken, olumlu yanlarımızı, başarılarımızı ve potansiyelimizi de gözden kaçırmayalım. Hele hele aşağılık kompleksine hiç kapılmayalım. Bu hatalara düşenler, birçok kişinin zannettiğinden çok daha fazladır. Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin diğer ülkelerdeki hareketlerden öğreneceği çok şey var; ama öğreteceği çok şey de var. Aradaki ilişki, bir ast-üst ilişkisi değil, eşitlik ilişkisidir. Kendi gücüne güvenmeyen büyük tarihsel görevleri hiç yerine getiremez.